

Latvijas Zinātņu akadēmija

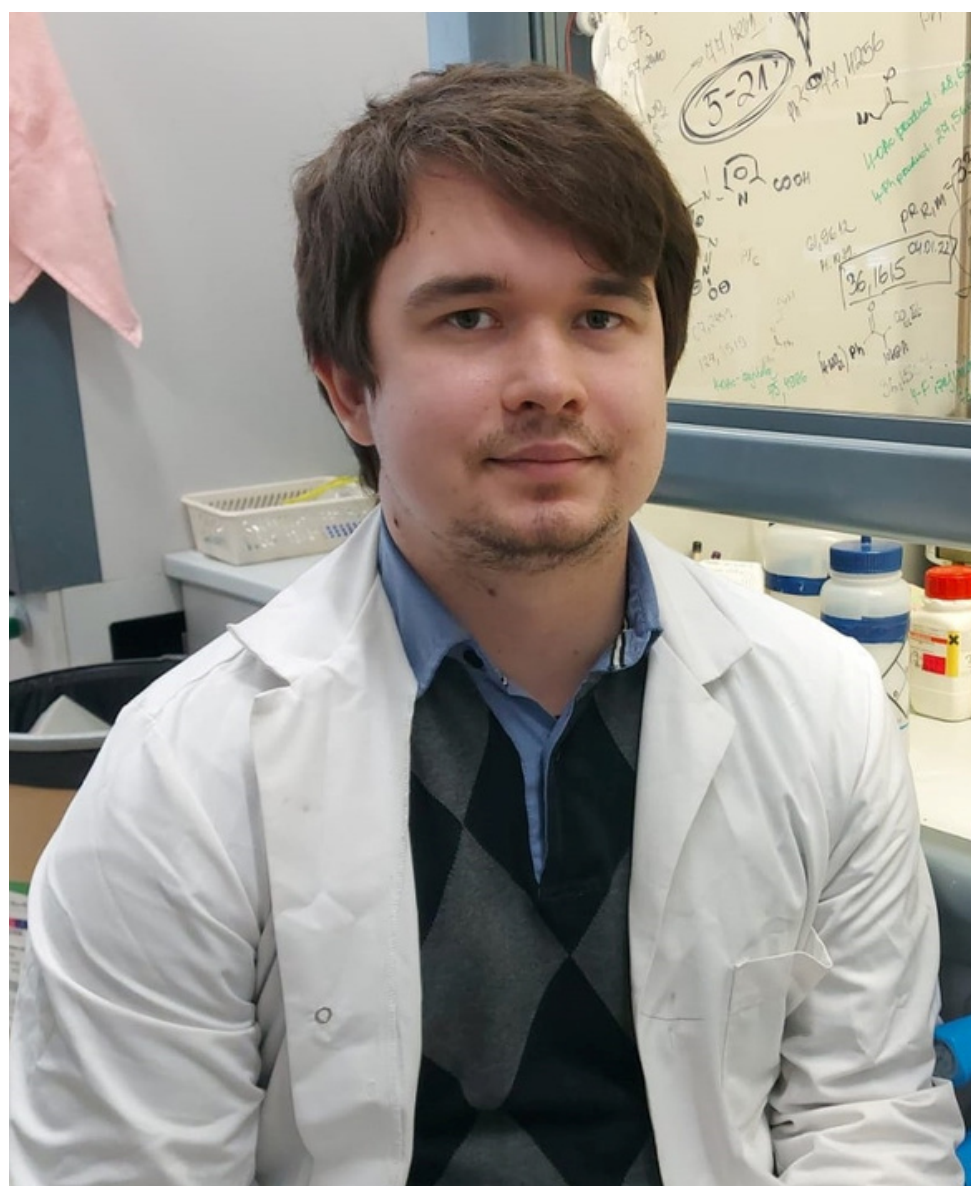
MĀRTIŅA STRAUMAŅA-ALFRĒDA IEVIŅA VĀRDBALVA 2023

MG.CHEM. ALEKSANDRS ČIŽIKOVS

LZA M. Straumaņa un A. Ieviņa balva 2023. gadā piešķirta Mg.chem. **Aleksandram Čižikovam** (Latvijas Universitāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) par darbu "Pikolīnamīda virzīta kobalta katalizēta aminoskābju C(sp²)-H saites funkcionalizēšana" Ph.D. Lūkasa Lukašēvica un Dr.chem. Lienes Grigorjevas vadībā.

Aleksandrs Čižikovs ieguvis bakalaura grādu 2020. gadā, maģistra grādu ķīmijā ar izcilību 2022. gadā Latvijas Universitātē. Pašlaik viņš turpina studijas Rīgas Tehniskajā universitātē doktorantūrā ķīmijas, materiālzinātnes un tehnoloģijas studiju programmā. Aleksandrs strādā Latvijas Organiskās sintēzes institūtā (LOSI) kopš 2019. gada. Viņa pētnieciskās intereses ir vērstas uz jaunu C-H saites funkcionalizēšanas metodoloģiju izstrādi, izmantojot kobalta sāļus kā reakciju katalizatorus. Aleksandrs ir līdzautors piecām zinātniskajām publikācijām, viņš ir piedalījies septiņās zinātniskajās konferencēs gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Paralēli studijām Aleksandrs ir nodarbojies ar pedagoģisko darbu un līdzvadījis zinātniski pētniecisko darbu (ZPD), kurš ieguva 1. pakāpi ZPD valsts konferencē, un tika izvirzīts dalībai Genius Olympiad (Globālo apkārtējās vides jautājumu olimpiāde), ASV, Ņujorkā.

Mārtiņš Eduards Straumanis (1898–1973) un Alfrēds Ieviņš (1897–1975) bija latviešu ķīmiķi, kristāliskā režģa parametru rentgenogrāfiskās metodes autori (1935). M. Straumanis bija LU mācību spēks (1927-1944), Misuri Universitātes (ASV) profesors. Plaši pazīstams kā metālu korozijas pētnieks, kā principiāli jaunas un savulaik plaši lietotas kristāliskā režģa parametru noteikšanas rentgenogrāfiskās metodes autors (kopā ar A. Ieviņu Rīgā). Pēc 1944. gada darbojās Vācijā un Amerikā, turpinot Rīgā iesāktos pētījumus metālu korozijā un elektroķīmijā (metālu dezintegrācija), kā arī pētot jaunajās tehnoloģijās lietojamo metālu īpašības, šajā nozarē guvis starptautiski atzītus panākumus.

A. Ieviņš bija Latvijas PSR ZA akadēmiķis (1960). Zinātniskais un pedagoģiskais darbs saistīts ar LVU, pēc 1958. gada ar Rīgas Politehnisko institūtu. Zinātniskā darbība ļoti daudzpusīga, strādājis rentgenogrāfijā. Izstrādājis daudzas analītiskas metodes. Viens no ZA Ķīmijas (Neorganiskās ķīmijas) institūta dibinātājiem, tā pirmais direktors (1946-1953, 1959-1962). Balvu jaunajiem zinātniekiem ķīmijā Latvijas Zinātņu akadēmija piešķir kopš 1999. gada.